

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Novice izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI.

V saboto 6. augusta 1853.

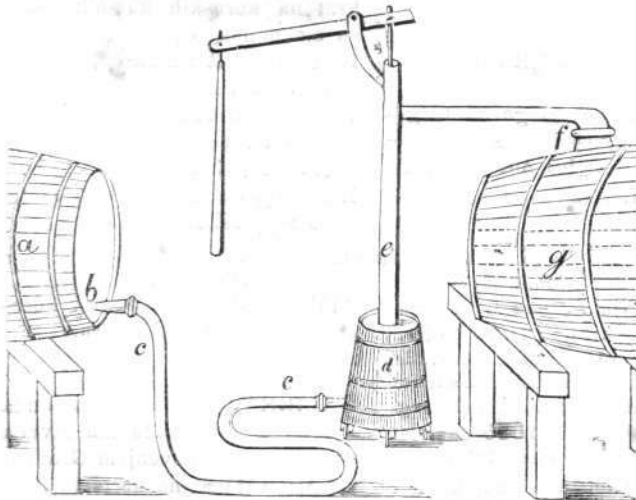
List 63.

Vinski vlak.

Slavni gosp. Matija Vertovec nam svetuje v svoji neprecenljivi knjigi „Vinoreja“ imenovani, mošt iz badnja v sode po usnjati cevi spravljati, da pri tem pretakovanju vinski cvet (alkohol) iz mošta ne uide, ampak z moštom vred v sode pride, ker je vino potem veliko boljše.

Po ti segi mošt iz badnja v sode spravljati je pa le tam mogoče, kjer je bendimski hram (falador) nad vinskim keldrom, drugod ne.

Ker pa veliko vinorejcov te priprave ali tako napravljanih vinskih hramov nima, se tudi vsi tega postreči ne morejo. Tudi meni se je taka godila, zato sim si pred dvema letama omislil napravo, kakor jo sledeča podoba kaže, in ker mi je v veliko korist in mi skorej nad keldrom hram nadomestuje, jo podam vinorejcom v prevdarak in porabo.

Čerka *a* kaže badenj, iz kterega se mošt pretakova, pri čerki *b* je kolkun, kamor se lesena kanela ali pipa utakne, na katero se usnjata cev *cc* priveže, po kateri mošt teče iz badnja v posodo *d*, ktera mora spodej odpiralo imeti, da se večkrat izpere; ta usnjata cev mora pa tako dolga biti, da se lahko vino iz nar daljnega sode pretoči. *e* je vlak ali pumpa, ktera mošt iz posode *d* kviško spravlja in pri čerki *f* skozi do dna dolgo usnjato ali platneno cev v sod *g* teče.

Vlak (pumpa) mora na verhu med lesom in železom dobro zadelan biti, da zrak z vinom v dotiko ne pride. Cela naprava naj bo, kar naj bolj more, lahka, da jo človek samotež po hramu prenesti zamore; pa še boljši je, ako se ta naprava

na škripcéh napravi, da se od enega kraja v drugzega prepeljati zamore.

Ta naprava ni le bendimski čas pri moštu, ampak tudi pri presnemovanju vina koristna. Mojster vinoreje nam močno priporoča: vino tudi v tem času varovati dotike zraka (ljufta), da vino moči ne zgubi.

Brez te naprave pa vino iz enega sode v drugzega pretočiti skor ni mogoče, da bi zrak zraven ne prišel, ker, če se v brentač toči in iz brentača v lijak (trihitar) zлива, se vino z zrakom zmešati mora, in z zrakom več cveta odide.

Koristna je ta pumpa pri presnemovanju in v bendimskem času, ker, namesto 3, 4 do 5 delavcov en sam in prav lahko vse opravi, vino se boljši obderži, in se ga nič ne izlije. Več delavcov, več se vina popije, in več nerodnosti se zgodi.

Prav bi bilo, ako bi slednji vinorednik ali pa saj vsaka soseska enega ali dvoje tacih vlakov napravila.

Iz Šent-Vida nad Ipavo.

Andrej Pahor, posestnik.

Nova cesarska postava,
ktera zadeva služnosti ali servitute v gojzdih in na družih zemljiših.

(Konec.)

Tretji odloček.

Določila, kako izpeljevati ukaze tega patenta.

§. 33. Za izpeljavo te postave se bode v vsaki deželi postavila deželna komisija; zraven nje pa bo po potrebi več alimanj njej podložnih krajin komisij. Deželna komisija, kteri bode od ministra notranjih oprav nasvetovani in od Njihveličanstva izvoljeni predstopnik predstavljen, bode vzeta iz zvedenih mož stanū vživavcov služnih pravc in pa posestnikov služnih zemljiš, in bode naravnost pod vodstvom ministerstva notranjih oprav stala.

§. 34. Bode pa deželna komisija, kteri se bojo še cesarski sodniki pridali, razsojevala vse v §. 7. pod čerkami *a, b, c, d, e* in *f* naštete reči, ako bi zastran njih kak prepír vstal, ker za te reči ni nobena pravda pred drugim sodnikom pripušena.

Komur v teh rečéh razsodba te komisije ni po volji, naj se pritoži zadnji čas v šestih tednih pred ministerstvom notranjih oprav, ktero bo s poklicanimi svetovavci naj višje sodnije na Dunaji to reč končno in veljavno razsodilo.